

Brussel, 14.1.2022
COM(2022) 9 final

2022/0005 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende de verlenging van de Overeenkomst inzake de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van het Galileo- en het gps-satellietnavigatiesysteem en verwante toepassingen tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten en de Verenigde Staten van Amerika

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• **Motivering en doel van het voorstel**

De Overeenkomst inzake de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van het Galileo- en het gps-satellietnavigatiesysteem en verwante toepassingen tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Verenigde Staten van Amerika, anderzijds¹ (hierna “de overeenkomst” genoemd), is in 2004 ondertekend. Zij is in 2011 in werking getreden, na ratificatie door de VS, de EU en alle lidstaten.

Het doel van de overeenkomst is een raamwerk te creëren voor samenwerking tussen de partijen bij de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van navigatie- en -tijdsbepalingssignalen en -diensten van Galileo en gps (global positioning service), diensten met toegevoegde waarde, augmentaties en goederen voor wereldwijde navigatie en tijdsbepaling.

Artikel 20, lid 5, van de overeenkomst bepaalt het volgende: “Deze overeenkomst wordt gesloten voor de duur van tien jaar. Uiterlijk drie maanden voor het verstrijken van de oorspronkelijke looptijd van tien jaar stellen de partijen elkaar in kennis van hun eventuele voornemen om de overeenkomst met vijf jaar te verlengen.” De overeenkomst verstrijkt per 12 december 2021.

In juni 2021 hebben de VS aangegeven geïnteresseerd te zijn in het verkrijgen van toestemming om tot verlenging van de overeenkomst te komen. De Commissie heeft in september geantwoord dat zij de Raad van de Europese Unie om machtiging zou verzoeken teneinde de overeenkomst te verlengen.

Uit de evaluatie van de Europese Commissie blijkt duidelijk dat de overeenkomst een belangrijk kader biedt om de samenwerking tussen de EU en de VS op het gebied van satellietnavigatie tot voordeel van beide partijen te handhaven en te bevorderen.

De overeenkomst is van essentieel belang om inzicht te krijgen in elkaars satellietnavigatielandschap en samen prioritaire gebieden van wederzijds belang vast te stellen voor internationale samenwerking. Zij voorziet ook in een nuttig forum voor de beoordeling van eerdere samenwerking en de vaststelling van toekomstige acties.

Het is in het belang van de EU om deze overeenkomst te verlengen teneinde de samenwerking met de VS op het gebied van satellietnavigatie voort te zetten.

• **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

Dit initiatief is volledig in overeenstemming met Verordening (EU) 2021/696 van het Europees Parlement en de Raad van 28 april 2021 tot vaststelling van het ruimtevaartprogramma van de Unie, tot oprichting van het Agentschap van de Europese Unie voor het ruimtevaartprogramma en tot intrekking van de Verordeningen (EU) nr. 912/2010, (EU) nr. 1284/2013 en (EU) nr. 377/2014 en Besluit nr. 541/2014/EU.

In Verordening (EU) 2021/696 is het volgende bepaald:

¹ PB L 348 van 31.12.2011, blz. 3.

— in overweging 67: om te zorgen voor een optimale benutting van de aangeboden diensten moet Galileo compatibel en interoperabel zijn, voor zover mogelijk, met andere satellietnavigatiesystemen, onverminderd het doel van strategische autonomie van de Unie;

— in artikel 48, lid 2: Galileo en Egnos (European Geostationary Navigation Overlay Service), en de daardoor aangeboden diensten, zijn compatibel en interoperabel met andere satellietnavigatiesystemen en met conventionele radionavigatiemiddelen, indien de noodzakelijke compatibiliteits- en interoperabiliteitsvereisten en voorwaarden daarvoor in internationale overeenkomsten zijn vastgelegd.

De radiofrequentiecompatibiliteit en de interoperabiliteit tussen Galileo en gps behoren tot de belangrijkste doelstellingen van de overeenkomst.

Internationale samenwerking is ook een essentieel onderdeel van de ruimtevaartstrategie voor Europa, zoals vastgesteld door de Commissie in haar mededeling van 26 oktober 2016², waarin staat dat de Commissie rekening zal houden met de specifieke eisen van ruimtesystemen bij het coördineren van de toewijzing van frequenties op Europees en internationaal niveau.

De Europese GNSS'en (Global Navigation Satellite Systems: wereldwijde satellietnavigatiesystemen) zijn belangrijke elementen van het beleid van de EU om de volledige integratie te verzekeren van infrastructuur voor vervoer via het land, de zee en de lucht met het oog op veilige, naadloze, economisch gunstige en milieuvriendelijke navigatie. Het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten betreffende satellietnavigatie met landen die ook hun eigen GNSS'en ontwikkelen, zoals de VS, maakt deel uit van de internationale GNSS-strategie van de Unie.

De VS zijn een belangrijke partner, en onder de GNSS-aanbieders zelfs de partner van Galileo waarmee de nauwste banden worden onderhouden.

Dit voorstel voorziet niet in de overdracht van eigendom of besluitvormingsrechten aan de VS.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

Het voorstel houdt ook rekening met de nieuwe trans-Atlantische agenda van de EU en de VS voor mondiale verandering, die in dit verband relevant is omdat zij de Unie en de VS aanmoedigt samen te werken op het gebied van technologie, handel en normen.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

- **Rechtsgrondslag**

Artikel 189 en artikel 218, lid 6, punt a), v), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Ruimtestrategie voor Europa (COM(2016) 705 final).

Volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie “moet de keuze van de rechtsgrondslag van een handeling van de Unie [...] berusten op objectieve gegevens die voor rechterlijke toetsing vatbaar zijn, waaronder het doel en de inhoud van de desbetreffende handeling”³.

Artikel 189, lid 1, VWEU bepaalt: “Om de wetenschappelijke en technische vooruitgang, het industriële concurrentievermogen en de uitvoering van haar beleid te bevorderen, stippelt de Unie een Europees ruimtevaartbeleid uit. Daartoe kan zij gemeenschappelijke initiatieven bevorderen, onderzoek en technologische ontwikkeling steunen en de nodige inspanningen coördineren voor de verkenning en het gebruik van de ruimte.”

De overeenkomst draagt daartoe bij, zoals blijkt uit de doelstelling ervan, die in artikel 1 wordt omschreven als “een raamwerk te creëren voor samenwerking tussen de partijen bij de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van Galileo- en gps-navigatie- en -tijdsbepalingssignalen en -diensten, diensten met toegevoegde waarde, augmentaties en goederen voor wereldwijde navigatie en tijdsbepaling.” Bovendien zijn “[d]e partijen [...] voornemens op de hierbij bepaalde wijze samen te werken, zowel onderling als in multilaterale fora, teneinde het gebruik van deze signalen, diensten en apparatuur voor vreedzame civiele, commerciële en wetenschappelijke doeleinden te bevorderen en te vereenvoudigen, op een wijze die verenigbaar is met en bevorderlijk voor de wederzijdse veiligheid.” Overeenkomstig artikel 216, lid 1, VWEU heeft de EU, teneinde de in artikel 189 vermelde doelstellingen te verwezenlijken, dus de bevoegdheid om namens zichzelf te besluiten over de verlenging van de overeenkomst.

De procedurele rechtsgrondslag voor een besluit over de verlenging van de overeenkomst namens de EU is artikel 218, lid 6, punt a), v), VWEU. De Commissie hoeft niet te verzoeken om machtiging door de Raad overeenkomstig artikel 218, lid 2, VWEU om over de verlenging te onderhandelen. In artikel 20, lid 5, van de overeenkomst is geen sprake van onderhandelingen, maar van eenvoudige kennisgeving.

- **Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)**

De doelstellingen van het voorstel kunnen om de volgende redenen niet door individuele lidstaten worden verwezenlijkt:

— Galileo is eigendom van de Unie en de kosten, geraamd op tientallen miljarden EUR, worden gefinancierd als een Europees initiatief dat door de Commissie wordt beheerd in het kader van het ruimtevaartbeleid;

— het Galileo-systeem en de daardoor aangeboden diensten worden niet door één enkele lidstaat geleverd. De werkingssfeer van de te verlengen overeenkomst kan daarom niet worden beperkt tot één enkele lidstaat of tot een groep lidstaten, maar betreft de Unie als geheel en bepaalde aspecten ervan kunnen zelfs een wereldwijde impact hebben;

— de industriële en technische kennis in de ruimtevaartsector is verspreid over verschillende lidstaten, zonder dat één enkel land op zich alle benodigde kennis in huis kan hebben. Zonder gecoördineerde inspanningen en informatie-uitwisseling zou het risico toenemen dat er suboptimale oplossingen met de VS worden overeengekomen.

³ Bijvoorbeeld zaak C-263/14, Europees Parlement/Raad (overeenkomst met Tanzania inzake de overdracht van piraterijverdachten), ECLI:EU:C:2016:435, punten 43-44.

De doelstellingen van het voorstel kunnen om de volgende redenen beter door een optreden van de Unie worden verwezenlijkt:

— de infrastructuur van het Galileo-systeem is over de hele wereld gestationeerd en de beveiliging en bescherming van Galileo zal grotendeels afhangen van de handhaving van samenhangende beschermingsmaatregelen door de Unie en al haar lidstaten, in voorkomend geval met steun van de VS;

— De Commissie is, als programmabeheerder die optreedt namens de Unie, de eigenaar van het systeem, beter in staat om alle redelijke maatregelen te nemen om voor die samenhang te zorgen. Als dit niet gebeurt, zouden de beveiligingsrisico's en de blootstelling van de Unie en haar lidstaten aan aansprakelijkheidsclaims in geval van ernstige incidenten toenemen.

De standpunten die de Commissie namens de Unie inneemt in de verschillende op grond van artikel 13 van de overeenkomst opgerichte werkgroepen zorgen voor samenhang in de Unie.

- **Evenredigheid**

N.v.t.

- **Keuze van het instrument**

De verlenging van de overeenkomst is het enige instrument waarmee een samenhangend optreden van de Unie in de betrekkingen met de VS op het gebied van civiele satellietnavigatie kan worden gewaarborgd. De meeste militaire satellietnavigatie- en -tijdsbepalingsaspecten zijn uitgezonderd van het toepassingsgebied.

Samenhang in de toepassing is met name van belang waar het door de partijen getroffen maatregelen met betrekking tot civiele satellietnavigatie- en -tijdsbepalingssignalen en aanbieders daarvan, civiele satellietnavigatie- en -tijdsbepalingsdiensten en aanbieders daarvan, augmentaties, diensten met toegevoegde waarde en aanbieders van diensten met toegevoegde waarde, alsmede goederen voor wereldwijde navigatie en tijdsbepaling betreft.

Het Verdrag betreffende de werking van de EU biedt geen andere geschikte opties om de betrekkingen met een derde land te regelen.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Evaluatie van bestaande wetgeving en controle van de resultaatgerichtheid ervan**

Dit initiatief maakt geen deel uit van de Refit-agenda.

- **Raadpleging van belanghebbenden**

De Commissie heeft de verlenging van de overeenkomst aan de orde gesteld in het comité voor de GNSS-programma's.

Tevens heeft de Commissie de Groep vervoer - intermodale vraagstukken van de Raad en de Groep ruimtevaart van de Raad geraadpleegd.

- **Bijeenbrengen en gebruik van expertise**

Samenvatting van de ingewonnen en benutte adviezen

Het is passend en wenselijk dat de Unie de overeenkomst verlengt. De overeenkomst bevat geen bepalingen die achterhaald of onaanvaardbaar zijn of die een verlenging van de overeenkomst in de weg staan.

- **Effectbeoordeling**

De eerste optie is om geen initiatief te nemen in reactie op de door de lidstaten en de VS uitgesproken interesse in verlenging van de overeenkomst. Dit zou kunnen worden gezien als een uitdagend gebaar, waardoor de compatibiliteit van Galileo en gps in gevaar zou kunnen komen en de samenwerking inzake hun interoperabiliteit zou kunnen worden belemmerd of beëindigd, hetgeen zou kunnen leiden tot vertraging van de operationele capaciteit van Galileo.

De tweede optie is om de huidige overeenkomst te verlengen. Voor deze optie wordt gekozen omdat:

- de Galileo- en gps-systemen verder worden ontwikkeld en verder evolueren. Voortzetting van de samenwerking tussen beide systemen is om een aantal redenen noodzakelijk, onder meer om de compatibiliteit en interoperabiliteit te waarborgen;
- de VS een bevoorrechte satellietnavigatiepartner van de Unie zijn;
- de VS en de lidstaten van de Unie zich niet tegen de verlenging van de overeenkomst verzetten.

- **Resultaatgerichtheid en vereenvoudiging**

Dit initiatief maakt geen deel uit van de Refit-agenda.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Gedurende de tien jaar waarin de overeenkomst nu van toepassing is geweest, was voor geen van de activiteiten uit hoofde van de huidige overeenkomst financiering door een van beide partijen vereist.

Voor de volgende periode van vijf jaar waarmee de overeenkomst wordt verlengd, is wederom geen financiering nodig.

De gevolgen voor de begroting zullen beperkt blijven tot de administratieve kosten, die ten laste zullen komen van de partijen bij het vervullen van de taken die onder hun verantwoordelijkheid vallen. Alle administratieve kosten houden verband met dienstreizen. Alle dienstreizen van de Commissie in het kader van de overeenkomst worden betaald uit de algemene toewijzing voor dienstreizen en niet uit het operationele begrotingsonderdeel voor Galileo in het kader van de verordening inzake het ruimtevaartprogramma van de EU.

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Uitvoeringsplanning en regelingen betreffende controle, evaluatie en rapportage**

Dit voorstel om de overeenkomst te verlengen, voorziet niet in de overdracht aan de VS van eigendom of besluitvormingsrechten inzake Galileo.

Het voorstel geeft de VS niet het recht deel te nemen aan de comités of werkgroepen voor de GNSS-programma's van de EU.

Het voorstel houdt niet in dat de VS mag deelnemen aan fora, werkgroepen of besprekingen inzake de publiek gereguleerde dienst (Public Regulated Service; PRS) van Galileo.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende de verlenging van de Overeenkomst inzake de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van het Galileo- en het gps-satellietnavigatiesysteem en verwante toepassingen tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten en de Verenigde Staten van Amerika

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 189, in samenhang met artikel 218, lid 6, tweede alinea, punt a), v),

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Gezien de goedkeuring van het Europees Parlement¹,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij Besluit 2011/901/EU² heeft de Raad de sluiting goedgekeurd van de Overeenkomst inzake de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van het Galileo- en het gps-satellietnavigatiesysteem en verwante toepassingen tussen de Verenigde Staten van Amerika, enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, anderzijds³. De overeenkomst is op 26 juni 2004 in Dromoland Castle, Ierland, ondertekend en is op 12 december 2011 in werking getreden.
- (2) Overeenkomstig artikel 20, lid 5, van de overeenkomst wordt de overeenkomst gesloten voor de duur van tien jaar, en stellen de partijen elkaar uiterlijk drie maanden voor het verstrijken van de oorspronkelijke looptijd van tien jaar in kennis van hun eventuele voornemen om de overeenkomst met vijf jaar te verlengen. De overeenkomst is op 12 december 2021 verstreken.
- (3) Beide partijen hebben hun voornemen bevestigd om de overeenkomst met nog eens vijf jaar te verlengen zonder enige wijziging van de overeenkomst. De inhoud van de overeenkomst moet na de verlenging ongewijzigd blijven. Teneinde de continuïteit van de overeenkomst te garanderen, moet dit besluit met spoed in werking treden en met ingang van 12 december 2021 van toepassing zijn.
- (4) De verlenging van de overeenkomst moet daarom namens de Unie worden goedgekeurd,

¹ PB C van , blz. .

² Besluit 2011/901/EU van de Raad van 12 december 2011 betreffende de sluiting van de Overeenkomst inzake de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van het Galileo- en het gps-satellietnavigatiesysteem en verwante toepassingen tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Verenigde Staten van Amerika, anderzijds (PB L 348 van 31.12.2011, blz. 1).

³ Overeenkomst inzake de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van het Galileo- en het gps-satellietnavigatiesysteem en verwante toepassingen tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Verenigde Staten van Amerika, anderzijds (PB L 348 van 31.12.2011, blz. 3).

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De verlenging van de Overeenkomst inzake de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van het Galileo- en het gps-satellietnavigatiesysteem en verwante toepassingen tussen de Verenigde Staten van Amerika en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten met nog eens vijf jaar wordt hierbij namens de Unie goedgekeurd.

Artikel 2

De Commissie bezorgt, namens de Unie, de in artikel 20, lid 1, van de overeenkomst bedoelde diplomatieke nota aan de Verenigde Staten van Amerika en doet de volgende kennisgeving: “Ingevolge de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon op 1 december 2009 heeft de Europese Unie de Europese Gemeenschap vervangen en is zij haar opvolgster; vanaf die datum oefent zij alle rechten van de Europese Gemeenschap uit en neemt zij alle verplichtingen van de Europese Gemeenschap over. Verwijzingen in de tekst van de overeenkomst naar “de Europese Gemeenschap” moeten derhalve, waar passend, worden gelezen als verwijzingen naar “de Europese Unie”.”

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op de datum waarop het wordt vastgesteld.

Het is van toepassing met ingang van 12 december 2021.

Gedaan te Brussel,

*Voor de Raad
De voorzitter*

FINANCIEEL MEMORANDUM

Er is geen financieel memorandum omdat er geen kosten aan deze overeenkomst zijn verbonden, met uitzondering van reiskosten die worden betaald uit de algemene toewijzing voor dienstreizen, en niet uit het operationele begrotingsonderdeel voor Galileo in het kader van het ruimtevaartprogramma van de EU.